

ZARZĄDZENIE NR 29/2026
REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA W LUBLINIE

z dnia 2026-10-05

w sprawie
ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Torfowisko Sobowice”

Na podstawie art. 22 ust. 2 pkt.2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz.U. z 2026 r. poz. 13, 426, 737 i 912), zarządza się, co następuje:

§ 1. Ustanawia się na 5 lat zadania ochronne dla rezerwatu przyrody „Torfowisko Sobowice”, zwanego dalej „rezerwatem”.

§ 2. Zadania ochronne, o których mowa w § 1, obejmują:

- 1) identyfikację i ocenę istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz sposoby eliminacji lub ograniczenia tych zagrożeń i ich skutków, które są określone w załączniku nr 1 do zarządzenia;
- 2) opis sposobów ochrony czynnej ekosystemów i gatunków roślin i zwierząt, z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji zadań, które są określone w załączniku nr 2 i 3 do zarządzenia.

§ 3. Cały obszar rezerwatu objęty jest ochroną czynną.

§ 4. Nadzór nad wykonaniem zarządzenia sprawuje Regionalny Konserwator Przyrody w Lublinie.

§ 5. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
w Lublinie

Beata Sielewicz

/podpisano kwalifikowanym
podpisem elektronicznym/

**Identyfikacja i ocena istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych
oraz sposoby eliminacji lub ograniczenia tych zagrożeń i ich skutków.**

Lp.	Identyfikacja i ocena istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych	Sposoby eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń i ich skutków
Zagrożenie istniejące wewnętrzne		
1.	Zarastanie siedlisk przyrodniczych: 6210 murawy kserotermiczne, 6410 łąki trzęślicowe, 7230 torfowiska nakredowe i 91I0 świetlista dąbrowa.	Zahamowanie procesu sukcesji wtórnej poprzez eliminację niepożądanych gatunków.
2.	Obniżenie różnorodności biologicznej obszaru. Zanikanie stanowisk i spadek liczebności chronionych i rzadkich gatunków flory i fauny.	Poprawa i utrzymanie właściwych warunków siedliskowych dla gatunków występujących w rezerwacie. Wzmocnienie populacji rzadkich i chronionych gatunków roślin.
Zagrożenie istniejące zewnętrzne		
3.	Niekorzystne warunki hydrologiczne związane z istniejącą infrastrukturą melioracyjną oraz zmianami klimatu.	Zapobieganie oczyszczaniu i pogłębianiu istniejących rowów melioracyjnych oraz powstawaniu nowych. Przywrócenie terenu do stanu pierwotnego. Ograniczenie odpływu wody z obszaru rezerwatu poprzez budowę systemu zastawek i przetamowań.
4.	Podorywanie/zaorywanie gruntów rezerwatu w wyniku użytkowania rolniczego sąsiednich terenów.	Odtworzenie granicy rezerwatu.

5.	Antropopresja (nieuprawnione wchodzenie na teren rezerwatu, zaśmiecanie).	Zwiększenie nadzoru nad obiektem. Sprzątanie odpadów.
Zagrożenie potencjalne wewnętrzne		
6.	Nie stwierdzono	Nie określono
Zagrożenie potencjalne zewnętrzne		
7.	Eutrofizacja siedlisk powodowana przenikaniem biogenów z sąsiednich pól uprawnych. Stosowanie pestycydów na sąsiadujących polach uprawnych może stanowić zagrożenie dla roślinności oraz owadów zapylających.	Podniesienie świadomości właścicieli sąsiednich pól uprawnych w zakresie wpływu prowadzonej gospodarki rolnej na zasoby przyrodnicze rezerwatu.
8.	Ekspansja inwazyjnych gatunków obcych flory.	Monitoring występowania gatunków inwazyjnych oraz podejmowanie działań ograniczających ich rozprzestrzenianie.

Załącznik nr 2 do zarządzenia nr 29/2026
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie
z dnia 2026-10-05 w sprawie
ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody
„Torfowisko Sobowice”

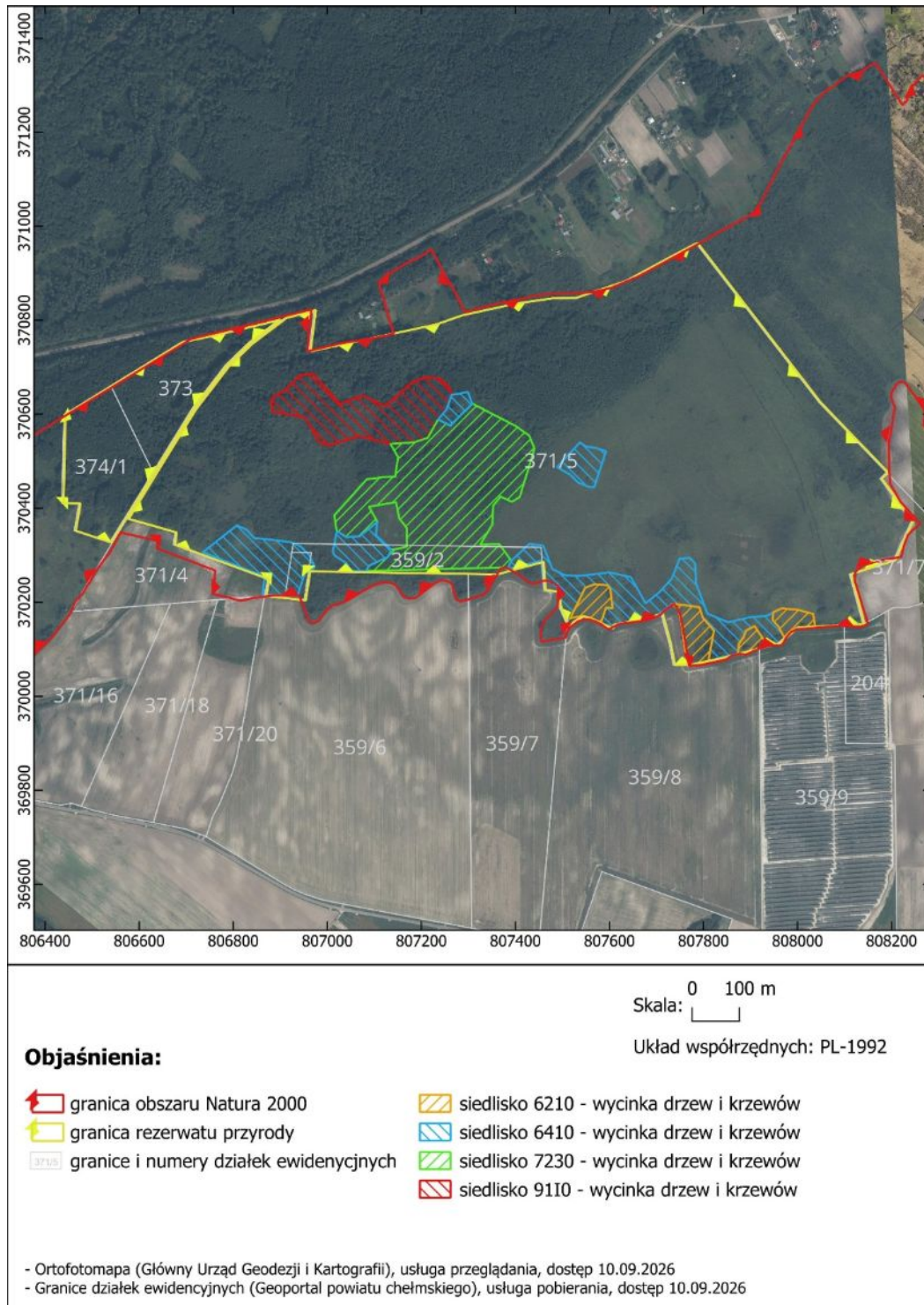
**Opis sposobów ochrony czynnej ekosystemów i gatunków roślin z podaniem rodzaju,
rozmiaru i lokalizacji poszczególnych zadań.**

Lp.	Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar zadań ochronnych	Lokalizacja zadań ochronnych
1.	Wycinka krzewów, podrostów drzew oraz odrostów wraz z zebraniem i usunięciem biomasy.	płaty o łącznej powierzchni: 20 ha murawy kserotermiczne: 1,64 ha łąki trzęślicowe: 6,51 ha torfowisko nakredowe: 8,47 ha światlista dąbrowa: 3,38 ha	zgodnie z załącznikiem nr 3
2.	Odtworzenie granicy rezerwatu poprzez geodezyjne wyznaczenie i oznaczenie punktów granicznych działek w terenie.	-	południowa granica rezerwatu

3.	Wykonanie zastawek i przetamowań utrudniających odpływ wody.	10 szt.	dokładna lokalizacja zostanie ustalona na etapie wykonania projektu budowlanego
4.	Likwidacja rowów melioracyjnych poprzez ich zasypanie.	-	Gmina: Chełm Obręb: Zawadówka działka ewidencyjna nr: 371/5 i 371/4 oraz rowy zlokalizowane w rejonie obszaru Natura 2000 (działki ewidencyjne nr: 367/2, 368, 369, 370, 399, 371/6, 355, 356, 346, 341, 357)
5.	Zasilenie populacji jęczyczki syberyjskiej <i>Ligularia sibirica</i> i kosaćca bezlistnego <i>Iris aphylla</i> poprzez dosadzenie, wyhodowanych ex situ, sadzonek gatunków, po wcześniejszym przygotowaniu płatów siedliska docelowego.	min. 30 osobników	dokładna lokalizacja zostanie ustalona na etapie realizacji zadania
6.	Sukcesywne usuwanie śmieci z obszaru rezerwatu. Wzmoczone patrolowanie rezerwatu i kontrole w zakresie przestrzegania prawa.	w zależności od potrzeb	cały obszar rezerwatu

Załącznik nr 3 do zarządzenia nr 29/2026
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie
z dnia 2026-10-05 w sprawie
ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody
„Torfowisko Sobowice”

Mapa z lokalizacją prac wycinkowych w rezerwacie przyrody „Torfowisko Sobowice”

UZASADNIENIE

Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Torfowisko Sobowice” wynika z art. 22 ust 2 pkt. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jedn. Dz.U. z 2026 r. poz. 13 ze zm.) zgodnie, z którym dla rezerwatów przyrody, do czasu ustanowienia planu ochrony regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawia, w drodze zarządzenia, zadania ochronne.

Rezerwat przyrody „Torfowisko Sobowice”, o powierzchni 95,46 ha, został utworzony na podstawie rozporządzenia Nr 13 Wojewody Lubelskiego z dnia 5 marca 2004 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (Dz. Urz. Woj. Lubel. z 2004 r. Nr 53, poz. 1021). Jego celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych unikatowych źródłiskowych torfowisk kopolowych z charakterystyczną sekwencją osadów torfowo-węglanowych oraz mozaiki zbiorowisk roślinności torfowiskowej i ciepłolubnej z licznymi chronionymi i rzadkimi gatunkami flory i fauny.

Obszar rezerwatu przyrody objęty jest również ochroną w ramach sieci Natura 2000 w formie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Natura 2000 Torfowisko Sobowice PLH060024.

Przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 Torfowisko Sobowice PLH060024 są następujące siedliska: górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze turzycowisk i mechowisk, zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*) oraz murawy kserotermiczne (*Festuco-Brometea* i ciepłolubne murawy z *Asplenion septentrionalis-Festucion pallentis*), a także gatunki takie jak: starodub łąkowy *Angelica palustris*, jęczyczka syberyjska *Ligularia sibirica*, lipiennik Loesela *Liparis loeselii*, modraszek telejus *Phengaris teleius*, czerwonończyk nieparek *Lycaena dispar*, modraszek nausitous *Phengaris nausithous*, przeplatka aurinia *Euphydryas aurinia*, strzępotek edypus *Coenonympha oedippus* i czerwonończyk fioletek *Lycaena helle*.

Kluczowym zagrożeniem dla środowiska przyrodniczego rezerwatu jest deficyt wody. Problem ten nabiera coraz większego znaczenia w obliczu postępujących zmian klimatycznych i ograniczonej dostępności zasobów wodnych. Z tego względu priorytetem w realizacji działań ochronnych powinna być poprawa warunków hydrologicznych w rezerwacie. Osiągnięcie tego celu zaplanowane jest poprzez budowę zastawek i przetamowań, które będą zatrzymywać wodę w obrębie obiektu i w jego najbliższym otoczeniu, a także poprzez likwidację istniejących rowów melioracyjnych.

Obecnie znaczna część rezerwatu objęta jest zaawansowanymi procesami sukcesyjnymi. Na najbardziej dotkniętych tym problemem fragmentach siedlisk zaplanowano przeprowadzenie wycinki gatunków niepożądanych, w szczególności takich jak: wierzba łoża, głogi, jeżyny, wierzba pięciopręcikowa, olcha czarna, leszczyna pospolita, brzoza brodawkowata, grusza, topola osika. Dodatkowo wskazuje się na konieczność inwentaryzacji i ewentualnego zwalczania obcych gatunków inwazyjnych flory.

Ponadto, z uwagi na niezadowalający stan populacji kosańca bezlistnego i jęczyczki syberyjskiej, jednym z planowanych zadań ochronnych jest ich zasilenie sadzonkami pochodzącymi z uprawy ex situ. Działanie to poprzedzone będzie odpowiednim przygotowaniem stanowisk.

Wśród zidentyfikowanych zagrożeń wskazano również ingerencję właścicieli sąsiednich pól uprawnych w teren rezerwatu. W związku z tym w ramach zadań ochronnych przewidziano

odtworzenie południowej granicy rezerwatu, co pozwoli na jednoznaczne wskazanie jego zasięgu oraz ograniczenie zaorywania jego powierzchni. Natomiast w celu przeciwdziałania zagrożeniu nadmiernej penetracji rezerwatu powodującej zaśmiecanie, zaplanowano prowadzenie regularnych czynności kontrolnych w zakresie przestrzegania prawa oraz utrzymanie czystości poprzez sprzątanie zaśmieci.

Zaplanowane zabiegi ochronne wpisują się w zadania ochronne obszaru Natura 2000 Torfowisko Sobowice PLH060024 ustanowione Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 24 listopada 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Torfowisko Sobowice PLH060024 (Dz. Urz. Woj. Lubel. z 2014 r. poz. 3981).

Zadania ochronne realizowane będą przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Lublinie, jak również inne podmioty. Budowa zastawek i przepustów zostanie sfinansowana ze środków Programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027.